
PROPOSICIÓN DO GRUPO MUNICIPAL DE COMPOSTELA ABERTA SOBRE A SITUACIÓN DO BARRIO DE CONXO E PARA O DESEÑO DUN PLAN ESPECÍFICO PARA A SÚA REVITALIZACIÓN

O Grupo Municipal de Compostela Aberta, ao abeiro do regulamento orgánico municipal do Concello de Santiago, presenta a seguinte proposición para o seu debate no Pleno, co obxectivo de que se trate a problemática específica do barrio de Conxo e que se deseñe un plan municipal para solucionarla.

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS:

O barrio de Conxo é un dos máis senlleiros e coñecidos de Compostela, sendo un dos que conforman a xénese do Santiago actual. Conxo foi un dos municipios orixinais creados a partir da reforma de 1833, constituído en 1835 e manténdose independente durante 90 anos ata a súa incorporación a Santiago en 1925. Nese flamante municipio de Conxo naceu Rosalía de Castro en 1837, nas inmediacións do seu famoso e frondoso bosque, á beira do río Sar, celebrouse o coñecido Banquete entre operarios e estudantes en 1856, e de alí partiu en 1873 a primeira locomotora ferroviaria de Galicia, concretamente de Cornes, rumbo a Carril, por sinalar só algúns dos fitos históricos máis destacados e singulares.

O núcleo de Conxo medrou ao redor do seu mosteiro, do camiño portugués e do río Sar do que se nutría para a súa subsistencia e en estreita relación co aproveitamento dos recursos forestais do monte da Curuxeira. Desde finais do século XIX sofre grandes transformacións como a inauguración do seu Hospital Psiquiátrico en 1885, que xa tería que ser ampliado en 1902, primeiro de Galicia e o único ata 1953. A construción da liña férrea cara Carril entre 1863 e 1873 así como o posterior ramal para Ourense xa nos anos 50 do século XX mudarían completamente a súa xeografía.

A construción destas grandes infraestruturas e sobre todo do periférico, proxecto xa incorporado no planeamento de Peña no 1963 e no de Longoria de 1974 e que finalmente é executado segundo o PXOM de 1990 e que divide o barrio de Conxo desde 1995. Para a conexión de ambas zonas constrúese a famosa 'rotonda de Conxo' que non permite darlle continuidade ao barrio, ficando este dividido en dúas partes ben diferenciadas.

Nos últimos tempos, o barrio tivo dúas oportunidades para remediar o curso da súa pouco afortunada historia urbanística recente. A primeira foi coa construción do túnel do periférico, nos anos 2014 e

2015, obras que deberían servir como revulsivo e aliciente para coser a fractura do barrio. Non en tanto, a pouca coordinación entre Ministerio de Fomento e Concello, ambos con gobernos do PP, convertiu esta oportunidade en desgraza.

Meses e meses de obras paralizadas e atrasos que foron letais para o tecido comercial do barrio e que provocaron enormes molestias á veciñanza, para que finalmente a rotonda resultante fose, no funcional, moi similar á anterior, sen conseguir coser o barrio. Foi o goberno de Compostela Aberta quen no segundo semestre do 2015 conseguiu reanudar as obras do túnel e quen lle arrancou un compromiso ao Ministerio para cubrir a rotonda e que este permitise a permeabilidade peonil entre ambas partes do barrio, compromiso aínda incumplido polo goberno do Estado e que supón unha débeda pendente con Conxo.

A outra gran oportunidade apareceu no 2017 a partir do convenio asinado polo, daquela, alcalde de Santiago, Martiño Noriega, coa Consellaría de Infraestruturas e Vivenda e a de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria xunto con Turismo de Galicia, do protocolo de colaboración para a mellora e integración paisaxística das entradas dos Camiños de Santiago no termo municipal de Compostela. Con aquela sinatura e colaboración, Concello e Xunta recoñecían que o acondicionamento dos tramos composteláns das distintas rutas xacobeas, que no caso deste barrio estaría centrada no Camiño Portugués, na chegada ao Mosteiro de Conxo e na rotonda sobre a SC-20.

Obras que non contaron coa opinión da veciñanza e que sufriron unha enorme demora na súa tramitación por parte da Xunta de Galicia. Desde a sinatura do protocolo de colaboración, en febreiro do 2017, non foi ata xullo do 2018 -un ano e medio despois- que o goberno galego someteu ao trámite de información pública o documento básico do proxecto. Rematado o prazo de alegacións un mes despois, en agosto do 2018, aínda tiveron que pasar outros sete meses máis, ata marzo do 2019, para que a Xunta publicara o documento final do proxecto.

Pasadas as eleccións municipais, a Xunta adjudicou as obras en agosto do 2019, por un valor de 1,6 millóns de euros e cun prazo de execución de nove meses, de xeito que se prevía o seu remate para xuño do 2020. Deses 9 meses iniciais pasamos a máis de 20 meses de execución da actuación, unha demora que novamente prexudicou, principalmente, á veciñanza do barrio. Así, o que debía ser unha mellora urbanística para o barrio e que inclusive subsanara erros anteriores, convértese nun foco máis de padecemento e sufrimento.

A maiores desta falta de sensibilidade, o resultado destas obras son, a día de hoxe, unha das principais preocupacións veciñais, por múltiples e diferentes motivos. Moitas das eivas xa foron enumeradas na moción que o grupo de Compostela Aberta presentou no Pleno de xuño do 2021 cando aínda se estaba a tempo de remediar algunhas delas. Máis recentemente, en xaneiro deste ano 2022, volvimos insistir no Pleno na necesidade de que Xunta e Concello se poñan dacordo para resolver os problemas xerados.

Resolver os problemas de inundacións que está a sufrir a nova praza de Conxo, instalar novas varandas, repór pedras xa rotas, instalar papeleiras, resolver os problemas de accesibilidade das vivendas, eliminar os vértices e escalóns perigosos, solucionar os problemas de accesibilidade fronte á rúa da Benéfica, resolver os numerosos problemas de pluviais, etc, son algúns dos problemas urxentes

que se deben resolver con dilixencia e escoitando á cidadanía. É necesario tamén permitir o dobre sentido de circulación para os vehículos de residentes no barrio, instalar pasos de peóns adaptados a todas as diversidades, e colocar correctamente os contedores de recollida de residuos e lixo en toda a contorna.

Mais a problemática de Conxo é mais ampla e vai máis alá, tendo hoxe en día un carácter máis estrutural, por iso, é necesario que desde o Concello se deseñe e impulse un verdadeiro **Plan Conxo** que procure respostas e propostas aos desafíos que ten por diante o barrio. Entre todas estas problemáticas destacan especialmente a relacionada coa mobilidade e conseguir superar a fractura que historicamente supuxo a construción do periférico nos 90. Conxo precisa solucións e medidas específicas para superar esa fractura e que melloren a permeabilidade peonil.

En relación coa rotonda, é necesario manter a reivindicación de modificala, esixindo ao Ministerio de Fomento a súa humanización para poder acometer tamén o proxecto da Praza de Antón Fraguas no espazo público anexo. Dúas actuacións que poden acometerse nun curto prazo e que mellorarían enormemente o espazo público e a conexión do barrio. As que se deberían sumar outras actuacións como o reasfaltado da pista que conecta o barrio co da Pontepedriña, a construción de beirarrúas para mellorar a conexión peonil co Castiñeiríño na rúa Suarribas e Pai da Cana, tamén a mellora da conexión peonil coa Rocha e o Milladoiro, a reurbanización do Monte de Conxo coa eliminación da bolsa de infravivenda, así como a ampliación da anchura da rúa do Penedo

Outra actuación de calado sería o acondicionamento da Praza da Mercé e de toda a súa contorna, comezando pola eliminación das bandas sonoras. Utilizando a parcela municipal existente entre o Colexio Quiroga Palacios e a Praza da Mercé, para incorporar unha nova zona verde que poida albergar un equipamento multiusos cuberto, que permita ofrecer máis recursos e espazos en materia de ocio e deporte no barrio. Para completar as necesidades de mellora dos equipamentos públicos municipais cómpre recuperar para os usos do barrio a Casa das Asociacións en Cornes, incorporar o proxecto da 'casa da rotonda' a todo o plano de humanización do cruzamento de vías, así como restaurar e rehabilitar os parques infantís e pistas deportivas de todo o barrio.

Dentro dun marco xeral que estude unha reformulación da Avenida de Ferrol para humanizala ao tempo que se habilitan máis prazas de estacionamento para residentes e para o comercio de proximidade. Comercio para o que se deberían habilitar medidas de axuda e facilitación específicas para a súa revitalización e impulso para a súa preservación e impulso como elemento fundamental para o asentamento de poboación e xerador de emprego no barrio.

O Concello debe reactivar e ser tamén o motor que lidere a demanda histórica dun novo centro de saúde en Conxo, que atendería a unhas 20.000 persoas. Máis dunha década despois da sinatura do primeiro convenio entre o Concello e a Xunta para a construción deste equipamento debera ser unha prioridade desatascar esa promesa histórica que se fixo aínda máis necesaria por mor do incremento poboacional, e non continuar cos parches que propón o goberno galego actualmente.

Mantendo a memoria colectiva do barrio e aproveitando para consolidar a Festa do Banquete como festividade do conxunto da cidade descentralizada no barrio de Conxo, potenciándoa e divulgándoa no

conxunto do municipio e de Galicia. Así como resto de calendario cultural e de festividades realizadas polo tecido asociativo do barrio.

Por todo o anterior, e co obxectivo de dar resposta integral á débeda histórica que o Concello de Santiago ten co barrio de Conxo e atender as demandas da súa veciñanza, o Grupo Municipal de Compostela Aberta presenta á consideración do Pleno o seguinte **ACORDO**:

Instar ao correspondente órgano de goberno local a:

- 1. Diseñar e elaborar un PLAN CONXO, que atenda e procure respostas a todas estas cuestións e outras problemáticas estruturais e específicas do barrio.**
- 2. Realizar este deseño e elaboración do Plan de xeito aberto e participado contando coa opinión e demandas tanto do tecidos asociativo veciñal, social, deportivo e cultural do barrio como do conxunto da cidadanía e residentes en Conxo.**
- 3. Dotar orzamentariamente e de xeito plurianual este Plan para que poida ser executado integramente no próximo mandato municipal 2023-27.**

Santiago de Compostela, 19 de abril de 2022

Marta Lois González
Portavoz do grupo municipal de Compostela Aberta

GRUPO MUNICIPAL

Á ATENCIÓN DO ALCALDE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA